

El Libro de Jonás en el triqui de Copala

Nihánj me yanj nota' che'é 'o sít cu'naj Jonás a

Ne cunḡ Jonás rihaan Ya'anj ma'

1 ¹Ca'na' snana Ya'anj rihaan Jonás ta'nít sít cu'naj
Amitai cataj yo' a:

²—Naxumaan so', ne ca'anj so' Nínive chuman' nacoo, ne
ca'mii natáj so' che'é rasuun chi'ii 'yaj nij sít man yo', che'é se
cavii se-cacun' nij so' ndaa rihanj á —taj Ya'anj rihaan Jonás a.

³Tzaj ne Jonás ro', naxumaan so' guun rá so' cunanj so'
ndaa chuman' cu'naj Tarsis guun gan' so' rihaan Ya'anj a.
Nanij so' ndaa chuman' naj tu'va na ya'anj chuman' cu'naj
Jope, ne nari' so' 'o rihoo xij chéé rihaan na ca'anj ndaa Tarsis
a. Gaa ne curu'vee Jonás tu'vee rihoo, ne catúj so' ca'anj so'
ga 'ó nij so' ndaa Tarsis guun gan' so' rihaan Ya'anj, rá so' a.

⁴Dan me se naxumaan 'o nana yuva rihaan na ya'anj,
qui'yaj Ya'anj, ne nari' nucuj ndo'o na ne daj doj se quixra'
rihoo a.

⁵Ne kuchu'vi' ndo'o nij sít tuguáj rihoo ne cachín ni'yaj
ndo'o 'o 'o nij so' rihaan ta'anj nij so' a. Ne quiri'íj nij so'
rasuun atá rihoo rque na ya'anj, che'é rej nahuun yoo doj
rihoo a. Tzaj ne nanij Jonás nica' rque rihoo ne ca'anj quinaj
so' ne cotoj ndo'o so' a. ⁶Ne quinichrun' sít uun chij rihaan
rihoo rej naj Jonás ne cataj so' a:

—Daj me che'é otoj so' ga. Naxagaa so' cachinj ni'yáa so' rihaan ta'anj so' cuaj yanj. Xraj ne cunuú 'ee rá so' ni'yaj so' man ní' ne se ca'anj ni'ya ní' ma' —taj síí uun chij rihaan rihoo yo' rihaan Jonás a.

⁷Gaa ne cataj nij so' rihaan tuvi' 'o 'o nij so'

—Ca'na' soj, tico tixaj ní' gaa ne quene'en ní' me síí che'e 'na' sayuun nihánj xráa ní' nanj á —taj nij so' rihaan tuvi' 'o 'o nij so' a.

Gaa ne tico tixaj nij so' ne quene'en nij so' se vaa Jonás me síí tumé cacun' nanj adonj. ⁸Gaa ne cataj nij so' rihaan Jonás a:

—Cataj so' yaj daj me che'é ca'na' rasuun chi'ii nihánj xráa ní' á. Me suun 'yáa so' ga. Me rej 'ná' so' ga. Me yo'óo cavii so' ga. Me síí mé so' ga —cataj nij so' rihaan Jonás a.

⁹Gaa ne cataj Jonás

—Síí hebreo mé 'unj ne aráj cochróo 'unj rihaan Ya'anj sij 'nij ra'a man ní' síí nicun' xtá' síí qui'yaj na ya'anj do', yo'óo do' a —taj Jonás rihaan nij so' a.

¹⁰Gaa ne cuchu'vi' ndo'o nij snó'o ne cataj nij so' rihaan Jonás a:

—Daj me che'é qui'yáa so' danj ga —. 'O se aj nota' Jonás rihaan nij so' se vaa unánj so' rihaan Ya'anj a.

¹¹Doj a nari' nucaj na ya'anj, ne che'é dan xná'anj nij so' man Jonás a:

—Me qui'yaj núj ga so' gaa ne cunuú dínj na ya'anj ga —taj nij so' xná'anj nij so' man Jonás a.

¹²—Ta'aa soj mán 'unj ne ca'nej soj rá na ne cunuú dínj na ya'anj, che'é se ne'én 'unj se vaa 'unj ro' me síí tumé cacun', ne che'é dan ca'na' nana yuvaa nihánj xráa soj á —taj Jonás rihaan nij so' a.

¹³Gaa ne tucuachéé nij so' rihoo rihaan na che'é rej canicaj uún nij so' rihaan yo'óo, tzaj ne taj se qui'yá' ca'vee, che'é se

doj a nari' nucuaj na ya'anj a. ¹⁴Gaa ne cachíin ni'yaj nij so' caguáj nij so' rihaan Ya'anj qui'yaj chumií a:

—Síf chij. Achíin ni'yaj núj ne rquee núj rihaan so' se vaa se ca'anj ni'ya núj cuano sese cavi' snó'o nihánj qui'yaj na, ne aj se cutá' so' cacun' xráá núj che'é síf nihánj sese taj cacun' tumé so', che'é se qui'yáá so' daj me rá ma'án so' a —danj cataj nij so' cachíin ni'yaj nij so' rihaan Ya'anj qui'yaj chumií a.

¹⁵Ne ta'aa nij so' man Jonás ne ca'née nij so' rá na, ne cunuu dínj na ya'anj a. ¹⁶Gaa quene'en nij so' daj guun, ne kuchu'vi' ndo'o nij so' ne caráj cochroj uxrá nij so' rihaan Ya'anj qui'yaj chumií, ne rqué nij so' rasuun rihaan Ya'anj, gaa ne cata' tu'va nij so' rihaan Ya'anj uún a.

¹⁷Tzaj ne aj vaa 'o xcuaj xij ndo'o cuchumanj man Jonás, qui'yaj Ya'anj, ne cuchumánj xo' man so', ne cunuú Jonás rque xcuaj yo' va'nuj güii nuví nigan' a.

Nihánj me nana cachíin ni'yaj Jonás rihaan Ya'anj a

2 ¹Gaa ne cachíin ni'yaj Jonás rihaan Ta'anj so' Ya'anj sij 'nij ra'a man ní' gaa nuu so' rque xcuaj ²ne cataj so' a:

—Gaa rán' 'unj sayuun ne cachíin ni'yáá 'unj caguáj 'unj rihaan Ya'anj sij 'nij ra'a man núj, ne cuno so' se vaa cachíin ni'yáá 'unj a. Gaa daj doj cavi' 'unj ne cachíin ni'yáá 'unj racúj so' mán 'unj ne cunó so' ca'mij a. ³'O se ca'née so' mán 'unj ndaa cunuú rque na, ndaa tanuu cunuú rque na ya'anj, ne na unánj naráán nu' xráj, ne uyanj natúj na ya'anj nu' anicaj manj a.

⁴Tzaj ne guun raj

—Guun yaníj 'unj rihaan so', tzaj ne ne'én 'unj se vaa quene'en naca uún 'unj snuvií so' nuvíí nacoó guee a. ⁵Tzaj ne a'née tanuu na cunu' manj, ne caráán na ya'anj cunu' manj, ne nacadáj coj ya'aâ man rá na ya'anj cúu yavé 'unj a. ⁶Ne

quiniy 'un̄j ndaa tacóó nij quij cunuū rque na ya'an̄j ne
 cuchumán̄j yo'óó mán 'un̄j ne taj a rej curihan̄j 'un̄j, tzaj ne so'
 sij 'nij ra'a man núj Ta'an̄j 'un̄j quirii mán 'un̄j rque yu'uj a.
⁷Gaa daj doj tzín' se cavi' 'un̄j ne nanuj rá 'un̄j mán so' sij 'nij
 ra'a man núj, ne nana cachín̄n ni'yáá 'un̄j cuchi' rihaan so'
 ndaa snuvií so' nuvií nacoo guee a. ⁸Nij síí noco' ya'an̄j chraan
 vaa rma'an ro', ne ri' nij so' se luj 'yáá so' che'é nij so' ma'.
⁹Tzaj ne 'un̄j ro', cavii nana sa' tu'vá 'un̄j rquej mán so' a.
 Qui'yáá 'un̄j ndaa vaa cata' tu'vá 'un̄j a. Orún' so' sij 'nij ra'a
 man núj ro', qui'yaj ca'vee cavii sa' yuvií a —dan̄j cataj Jonás
 cachín̄n ni'yaj so' rihaan Ya'an̄j a.

¹⁰Gaa ne ca'ne' Ya'an̄j suun rihaan xcuj se vaa cuchran̄j
 xo' che'é rej curihan̄j Jonás rihaan yo'óó ne dan̄j qui'yaj xo' a.

**Nota' Jonás nana rqué Ya'an̄j man Jonás
 che'é nij síí man Nínive a**

3 ¹Nihán̄j síj vij ca'ne' Ya'an̄j qui'yaj chumii suun
 rihaan Jonás a:

²—Naxumaan so' ne ca'an̄j so' Nínive chuman' nacoo, ne
 ca'mii natáj so' rque chuman' yo' nana cataj 'un̄j rihaan so' á
 —taj Ya'an̄j rihaan Jonás a.

³Ne naxumaan Jonás ne ca'an̄j so' ndaa Nínive ndaa vaa
 cataj Ya'an̄j a. Ne Nínive me chuman' nacoo ndo'o, ne ndaa
 va'nuj güii quisij cache' cunu' rque chuman' yo' a. ⁴Ne guun
 che'e Jonás catúj so' rque chuman', ne cachéé so' cunu' güii
 ca'mii natáj so' cataj so' se vaa rque vij chihaa güii tiri' Ya'an̄j
 man Nínive a. ⁵Ne nij síí man Nínive cuchumán rá ni'yaj man
 Ya'an̄j, ne toco' nij so' x'naa man ma'an̄n nij so' che'é rej caraa
 guee nij so' rihaan Ya'an̄j, ne nayón̄n nij so' yatzéj nij nihanj,
 ndaa síí noco' doj ga ndaa xnii doj, che'é rej tihaān̄n nij so' se
 vaa nuchran' nimán̄n nij so' rihaan Ya'an̄j qui'yaj chumii a.

⁶Gaa cuchi' nana ca'mii natáj Jonás rihaan rey uun chij rihaan Nínive, ne naxumaan so' ne ca'nej so' yatzéj sa' taj xráá so', ne nayón so' yatzéj nij nihanj ne ca'anj cayáán so' rihaan yaj ruvaj a. ⁷Veé dan ca'ne' rey uun chij do', nij síí ata suun nuu rihaan rey do', suun se vaa ca'mii natáj nii nu' Nínive nana nihánj a:

—Yuvij do', scúj do', matzinj do', a 'ó xcuu ro', se cano tu'va a doj se chá do', na do' ma'. 'O se se chá nij so' ne se co'o nij so' na a ma'. ⁸Tananj nayon cunudanj nij soj yatzéj nij nihanj, ne nucuaj caguaj soj man Ya'anj ne tanáj 'o 'o soj chrej chi'ii do', tucuáán unu' ga tuvi' do' á. ⁹Ne ne ne'en yá' sese xraj ca'ne' rá Ya'anj ne tanáj so' se uyanj rá ne na'maan rá so' ne se cavi' ní' ma' —danj vaa nana ca'mii rey ca'née so' rihaan nij yuvij a.

¹⁰Gaa quene'en ya Ya'anj se vaa qui'yaj nij so' gaa tanáj nij so' chrej chi'ii, che'é dan ca'ne' rá Ya'anj, ne ne qui'yaj Ya'anj sayuun man nij so' ndaa vaa cataj Ya'anj qui'yaj so' ma'.

Ca'maan rá Jonás a

4 ¹Tzaj ne ca'maan ndo'o rá Jonás se vaa ne qui'yaj Ya'anj sayuun man Nínive, ne cuyanj uxrá rá so' a.

²Gaa ne cachíín ni'yaj so' rihaan Ya'anj cataj so' a:

—Síí chij. Nihánj me guun taj 'unj gaa cayáán 'unj chiháán 'unj adonj. Che'é dan guun rá 'unj yoo cunanj 'unj ndaa Tarsis, che'é se ne'én 'unj se vaa so' ro' me Ya'anj 'yaj se ndo'o do', síí nuu 'ee rá do', síí naj rá do', síí 'yaj ndo'o se luj do', síí a'ne' rá ne ne 'yaj sayuun do' a. ³Síí chij. Yaj me se rquee 'unj mán so' se vaa cavi' 'unj qui'yáá so' rúguanj. Taj me che'é gaa i'na' 'unj tananj vaa che'é a doj cavi' 'unj raj a —danj taj Jonás cachíín ni'yaj so' rihaan Ya'anj a.

⁴Gaa ne cataj Ya'anj xná'anj Ya'anj man Jonás

—Vaa che'é a'maan rá so' cunudanj na' —taj Ya'anj rihaan Jonás a.

⁵Gaa ne cavii Jonás rque chuman' yo' ne ca'anj cayáán so' nichrun' chuman' rej sǐj güii a. Ne qui'yaj so' 'o ve' yacataj, ne cayáán so' rque cachun', ne na'vij so' me daj quiran' chuman' nacoo yo' a. ⁶Ne guun rá Ya'anj se vaa cunuui cuij rá Jonás, ne che'é dan qui'yaj Ya'anj se vaa xra' 'o coj ne cachij ndo'o yo' ndaa se caráán yo' cachun' cúu yave Jonás maan güii yo' a. Ne guun niha' ndo'o rá Jonás che'é coj yo' a.

⁷Gaa ranga' 'ó güii ne ca'na' 'o xluú, qui'yaj Ya'anj, ne ca'ne' xluú coj yo' ne cuchrii coj yo' a. ⁸Gaa guun xta' güii ne ca'née Ya'anj nana ya'aan ndo'o avii rej sǐj güii a. Ne gaan ndo'o cúu yave Jonás, qui'yaj naán güii, ne daj doj se cavi' i'na' so' a. Ne guun ndo'o rá so' se vaa cavi' so' ne cataj so' a:

—Taj me che'é gaa i'na' 'unj tananj vaa che'é a doj cavi' 'unj raj a —taj Jonás rihaan Ya'anj a.

⁹Gaa ne cataj Ya'anj rihaan Jonás

—Vaa che'é a'maan ndo'o rá so' che'é coj yo' na' —taj Ya'anj rihaan Jonás a.

Ne cataj Jonás a:

—Ya ya vaa che'é a'maan ndo'o rá 'unj ndaa se cavi' 'unj raj á —taj Jonás rihaan Ya'anj a.

¹⁰Gaa ne Ya'anj cataj rihaan Jonás

—Cunuu 'ee rá so' ni'yaj so' coj yo', tzaj ne ne qui'yaj suun so' ne né ma'án so' qui'yaj cachij coj yo', ne rque 'o yan' cachij coj yo' ne rque 'ó yan' cavi' coj yo' a. ¹¹Ne Nínive ro' me chuman' nacoo rej man cientó táa ico mǐj táa doj nij sǐi ne acaj cuentá, ne man ndo'o xcuu uún a. Ne ne nó xcúún 'unj cunuui 'ee rá 'unj ni'yaj 'unj man nij so', rá so' na' —taj Ya'anj rihaan Jonás a.